

נלחמים, וממשיכים להילחם

נקודה למחשבה

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

לאחרונה היה לי "הרגש" חדש. הרגשה פשוטה, אבל אותי, באופן אישי, היא חזקה.

כל הזמן מקננת בנו תחושה שאנחנו אפסים. אני מבטיח, אני מקבל על עצמי קבלות טובות ונופל בהם. אני מבטיח להיות טוב יותר ובסוף אני חוזר להיות כמו בשנה שעברה, פחות או יותר. אני כבר התחייבתי בשנה שעברה וכעת אני עומד בערך באותו המקום, בו עמדתי לפני ההתחייבות. בקיצור, אין לי אישיות רצינית, אני חסר חוט שדרה. אני כלום, עפר ואפר.

אני, אני ואני....

אז זהו, שה'אני' הטוב שלך לא נלחם ב'אני' הרע שלך ואז ה'אני' שלך מנצח. אתה לא נלחם בעצמך בכלל. אתה נלחם עם כל הזמן עם מלאכים, עם כוחות עליונים, אמיתיים, קיימים.

"יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ואלמלא הקב"ה שעוזר לו - אינו יכול לו". (סוכה נב, ב).

היצר הרע אינו "החלק הרע" שבתוכנו, תחושות העצלות, התאוה, הקנאה ויתר המידות הרעות שלפתע פתאום נכנסו, כאילו מעצמם, לתוך הלב שלנו. מי שנלחם איתך ואיתי, כל הזמן, הוא כח אמיתי, ממשי, שהקב"ה ברא במיוחד כדי לנסות אותנו.

הסטרא אחרא, הצד האחר, אינו "תחושה". מדובר ביצירה מציאותית שהקב"ה ברא בעולמו, כדי להעמידנו בנסינות. "כמו שברא השי"ת את העולמות בריאה יצירה ועשייה, כדי שיהיו שלוחים לפעולת הטוב והקדושה, כך ברא השי"ת גם כן נבראים שיהיו לו שלוחים על פעולת הרע שירצה ה' יתברך לעשות בעולם, והם בכלל נקראו 'סטרא אחרא', פירוש: צד אחר, צד פעולת הרע... והשלוחים הללו יש מהם שתפקידם להסית לחטא ומהם בא היצר הרע והגורמים עוד להחטיא ולטמא... ולעשות שיהיו החטאים מתוקים וערבים לאדם, למען ימשכו בני האדם לחטא, והזהר הקדוש קורא זאת בשם 'עינוגא דטינופין', ולכל זה נבראו, והם עושים שליחותם למה שנוצרו, ולפי שזה טוב לצדיקים שע"י זה יגדל שכרם כשיכבשו את היצר הרע שדומה להם כהר, ולפום צערא אגרא" (כללי התחלת החכמה להגרא"ל ליפקין צוק"ל, פ"י, ראו שם בהרחבה דברים נפלאים על עולמותיהם הגבוהים והרוחניים שברא הקב"ה לכוחות היצר הרע, שכל תפקידם הוא להעמידנו בנסינות יומיומיות).

כל ספרי תורת הנסתר מסבירים לנו בהרחבה שכוחות הרע בעולם הם כוחות ממשיים, הפועלים בכל העוצמה כדי להנעים לנו את החטאים, להעניק לנו תחושות שמי שעובר עבירה, ממש נהנה ממנה. אנחנו נלחמים כל הזמן בשליחים של הקב"ה, שנבראו רק כדי לשכנע אותנו לעבור על רצון ה', והם עושים את עבודתם נאמנה.

אנחנו לא נלחמים עם עצמנו. אנו נלחמים בכוחות עליונים. לא קל בכלל להילחם עם כוחות עליונים כה עצומים. הקב"ה יודע שאנחנו עפר ואפר, בשר ודם. הוא יתברך שמח בכל הצלחה שלנו אל מול ה'סטרא אחרא', וכשנפלו ולא הצלחנו לנצח אותם, סידר לנו הקב"ה סדר של תשובה וחרטה. אין לנו מה להתייאש מה'אני' שלנו, כי אל מול ה'אני' שלנו ניצבים כוחות אדירים שמנסים להפיל אותנו. אנחנו מתמודדים מול שליחים של הבורא. שליחים שנשלחו כדי לנסות להפיל אותנו וכדי לגרום לנו לנצח אותם ולקבל שכר עצום על כך שניצחנו אותם (ראו הרחבת הענין בזוהר הקדוש פרשת תרומה). אך גם אם נפלו ולא הצלחנו, אל ניפול ברוחינו, נמשיך להילחם ובעזרת ה' גם ננצח.

רבינו העקידה זצ"ל מצטט את הפסוק "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" וקובע שההבדל בין אלוקים לאדם הוא בכך שאדם הוא יצירה גשמית, ויצירה גשמית מחוייבת למעוד, ליפול ולחטוא, ולו פעם אחת בחיים. "לו היה בעולם אדם שלא יחטא לעולם, הרי בהכרח שהוא אינו אדם, אלא יצירה רוחנית", קובע ה"עקידה" בספרו הקדוש. אלא מה? מדוע הקב"ה בא בתביעות אל החוטאים, הרי הם לכאורה, היו "חייבים" לחטוא מעצם טבעם כבני אדם?

על כך משיב ה"עקידה" שהקב"ה בא בטרוניה על גודל החטא וצורתו. נכון הוא שהיית מחויב לחטוא, מעצם היותך בן תמותה גשמי, אך ביכולתך היה לחטוא חטא קטנטן. חטא הנובע מטעות בשיקול הדעת, כמו שקרה למשה רבנו, אך לא חטא הנובע מתאוות או ממידות רעות. גם אם האדם "מחויב" לחטוא מעצם טבעו, עדיין יכול הוא לסנן את חטאיו ולא להתגעל ולהתפלש בעפר החטאים הבזויים, או בחטאים שהיה יכול להתגבר ולא לעבור עליהם.

ולכן, כותב ה"עקידה", כיוון ש"אדם" וה"חטא" הם שני דברים החייבים לצעוד יחדיו, לפחות פעם אחת בחיים, לכם נתן הקב"ה את התשובה, בה יכול כל אדם לשוב מחטאו ולחזור אל הקב"ה בתשובה שלמה.

ה"עקידה" מסביר שכך היא בריאת האדם. האדם, מעצם היותו מגושם ולא רוחני לחלוטין, מחויב לחטוא ולהתרחק משורשו העליון, ובכדי לאזן ולמחוק את הריחוק הזה, ברא השי"ת את התשובה. החטא הוא מחויב המציאות, וגם התשובה שכנגדה היא דבר מתבקש וברור. וכשאנו מרגישים ריחוק נוראי וצער, וגם הרבה יאוש, על שלא הצלחנו לעמוד בכל המשימות שהצבנו לעצמינו במשך השנה, עלינו לשנן לעצמינו שאנחנו לא מלאכים. אנחנו בני אדם, העשויים מחומר ומדם, מלב, עור ועצמות. אדם חוטא, וצריך לשוב בתשובה על חטאיו.

כעת, כשהבנו עד כמה גדול כוחו של ה'סטרא אחרא', כמה עולמות גבוהים על גבי עולמות גבוהים ברא הקב"ה בעולמו הרוחני ליצר הרע, חיילותיו ושלוחיו הרבים, מוארים דברי ה'עקידה' באור אחר. כשהבנו במי אנו נלחמים, נבין כמה גדולים וחזקים היינו עד עכשיו, בכל פעם שהתאפקנו, הבלגנו, ויתרנו, לא כעסנו, לא הבטנו למראות אסורות, לא רצינו לראות ולשמוע, לא רצינו להרגיש ולדעת על כל דבר שהשי"ת לא רוצה- התגברנו על כוחות עליונים. כל הצלחה רוחנית שלנו, היא הצלחה מול כוחות שמימיים אדירים, שנשלחו במיוחד להכניסנו לעולם של דמיון וריגושים, 'עינוגא דטינופין', והנה- ניצחנו אותם.

גם אם לא תמיד הצלחנו, הרי שתמיד אפשר לשוב בתשובה ולהמשיך להילחם!!